СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ IV. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 10-го Вересня 1896. | Число 37.

Календарь.

ресень.		
	Ч.	Усѣк. Іоана Кр. (постъ)
	П.	Александра
	С.	Полож. пояса пр. Богор.
	Н.	16. по СОШ. Начало инд.
	П.	Мамапта. Іоана пости.
	В.	Антима Теоктиста
	С.	Вавилы. Мойсея прор.

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи. — Справы „Союза". — Доля робôтника. — Вѣсти зъ Америки. — Вѣсти зъ Канады. — Вѣсти зъ краю. — Новинки. — Справы робôтничи. — Скриика листова. — Фейлстонъ: Господарь и слуга. — Казка про мудрого Петра и дурного Ивана. — Оголошеня.

Вôдъ Редакціи.

Если хто зъ читателѣвъ нашихъ не дôстане въ свôй часъ „Свободы", най заразъ напише до насъ, а мы вже вышукаемо, котра почта винна, чи у насъ, чи тамъ, що читатель „Свободу" вôдбирае. Просимо такожь подавати намъ точнѝ и частѝ вѣсти про жите нашихъ Русиновъ, але тôлько чисту правду. Вкôнци просимо о надсылане предплаты.

Звертаемо увагу на адвертайзментъ правительства канадійского: Free Homesteads!

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Выдѣлъ „Союза" подае до вѣдомости всѣмъ членамъ и тымъ, що хотять вступити до „Р. Н. Союза", що „Декларація", котру мае выповнити каждый новоступаючій членъ, и „Грамота членьска" — посвѣдчене приналежности его до „Союза" вже суть готовѝ. Можна ихъ дôстати у секретаря „Союза". Зазначуемъ, що вôдъ теперь пріойме ся до „Р. Н. С." лишь той, хто выповнить тоту „Декларацію" и зашле ю секретарови „Союза". Тѝ, що хотять вступити до „Союза", най заразъ зголосять ся до секретаря: Rev. N. Stefanowicz, 715. Carson str. S. S. Pittsburg, Pa. — Вышлемо за дармо.

Иванъ Глова
председатель.

М. Стефановичь
секретарь.

До всѣхъ членôвъ „Руского Народного Союза".

Всѣхъ пп. секретарôвъ братствъ, належачихъ до нашого товариства „Союзъ", прошу отсимъ выповняти якъ найточнѣйше „декляраціи", высланѝ головн. секретаремъ тыми днями до всѣхъ братствъ. Зъ огляду однакъ, що сегорôчна конвенція ухвалила дати выпечатати „грамоты", котрѝ мае розôслатись кождому членови яко доказъ его забеспеченя въ „Р. Н. С." на выпадокъ смерти, калѣцтва и неспосôбности до працѣ, а у мене нема пôдъ рукою тыхъ датъ, котрѝ мають бути выписанѝ въ грамотѣ, для того прошу всѣхъ пп. секретарôвъ и всѣхъ членôвъ о слѣдуюче:

На осôбнôмъ вôдъ „декляраціи" паперп прошу выписати о кождôмъ старôмъ членѣ „Р. Н. С".

1) Имя и прозвище его.
2) Зъ вôдки родомъ (край, село, повѣтъ).
3) Де мешкае теперь (яка улиця, нумеръ дому).
4) При якôй роботѣ занятый.
5) Кôлько лѣтъ мае.
6) Самотный чи жонатый.
7) Кому записуе помертне.

Тыхъ 7 точокъ при кождôмъ членѣ прошу выповнити якъ найскорше и заслати головн. секретарови „Союза". По одержаню тыхъ информацій Выдѣлъ „Союза" надôшле кождому членови „грамоту" повысшу. Роблю уважными пп. секретарôвъ, що задля непорядку, якій они наносять Выдѣлови „Союза" свою недбалостію, не можна николи въ часъ оголосити справозданя касового и въ загалѣ прійти до розумного дѣловодства, якого бажала собѣ сегорôчна конвенція.

Вже выдрукованѝ статуты „Союза": Можна ихъ дôстати у секретаря „Союза:" **Rev. N. Stefanowicz,** 715 Carson Str. S. S. PITTSBURG, PA.

Справозданє касове за мѣсяць Августъ 1896.

Зъ Шенандоа, Па.	
Чл. Онущакъ Ант.	$10.00
„ Морохъ Якимъ	3.00
„ Курила Герас.	5.00
„ Косаръ Кипр.	7.00
Зъ Olyphant, Pa.	
Чл. Телепъ Григ.	3.00
„ Палюхъ Вас.	1.00
Зъ Scranton, Pa.	
Чл. Роздѣльскій Гр.	2.00
Зъ Irwin, Pa.	
Чл. Горсщакъ Ив.	2.00
Зъ Edwardsdalle, Pa.	
Чл. Кундратъ Сим.	3.00
Зъ Cross Fork, Pa.	
Чл. Білльо Димит.	2.00
Зъ Old Forge, Pa.	
Чл. Камѣньскій Пет.	2.00
„ Яскѣвка Павло	1.50
„ Гойсакъ Петро	2.00
Члены зъ Jersey City, N. J.	25.50
Братство св. Іоанна Крес. зъ Olyphant, Pa.	45.00
Бр. св. Володимира зъ McAdoo, Pa.	58.50
Бр. св. Кир. и Метод ія зъ Mayfield, Pa.	13.50
Бр. св. АА. Петра и Павла зъ Mt. Carmel, Pa.	12.00
Бр. св. Димитріи зъ Mt. Carmel, Pa.	20.00
Бр. св. О. Николая зъ Centralia, Pa.	8.00
Бр. св. Арх. Михаила зъ Elmira, N. Y.	11.00
Бр. св. Пресв. Дѣвы зъ St. Clair, Pa.	12.00
Разомъ	249.50

Юрій Хилякъ
касіеръ „Союза".

Приступили слѣдуючѝ новѝ члены:

	Число въ гол. книзѣ:
Зъ Mayfield, Pa.	
1. Павлякъ Стеф.	432
2. Кѣхаръ Василь	433
3. Ющакъ Иванъ	433
Зъ St. Clair, Pa.	
4. Поповичь Стеф.	422
5. Шостякъ Андрей	422
Зъ Mt. Carmel, Pa.	
6. Лашкодикъ Юрій	455
Зъ Centralia, Pa.	
7. Жидякъ Павло	429
Зъ McAdoo, Pa.	
8. Ваханець Андрей	392
Зъ Cross Fork, Pa.	
9. Білльо Димитрій	508

М. Стефановичь
секретарь.

Доля робôтника.

Цѣле жите робôтника залежить вôдъ тои крихты грошей, котру въ день „пейды" приносить до дому. Та платня есть одинокою кормителькою его и его родины. Велика платня вносить до дому втѣху, достатокъ, веселый пастрôй, здоровле, выгоду, часописи и приемности. Мала платня наказуе обходити ся безъ много потрѣбныхъ рѣчей, проганяе зъ дому выдатки на розривки; споводовуе холодъ и хоробу, невдоволене и колотнечу, гонить батька до сальону въ цѣли затрутя хробака, а навѣть наймолодшѝ дѣти до працѣ. Мала платня знаменуе безроботе, а зъ нимъ все прибирае выглядъ опустошеня и смутку; хлопъ де може затруває хробака, жена ходить, якъ не своя, анѣ дому, анѣ дѣтей не догляне. Для тыхъ людей всяке жите устае, а почпнаесь борба о жите, о звычайне истноване. — Та платня робôтника являе ся, якъ добрый духъ на хвилю — нѣчого еи не може задержати въ дома. Нинѣ ввôйшла, завтра вже еи нема. Если навѣть вôдъ часу, до часу вôдложить ся щось до банку, то съ певностію прійде чорна година, безроботе, чи хоробы и пôжре всякій ощадности.

Неразъ родичѣ, умираючи, оставляють дѣтямъ малу посѣлость и де-що ощадностій, маленьку готôвку; збирали они цѣле жите, вôдъ устъ собѣ вôднимали, а прецѣ тѝ дѣти будуть рôвножь такими самыми чорными робôтниками; такъ само ихъ щасте и выгоды житя будуть залежати вôдъ платнѣ въ дни „пейды", такъ само зô зменшенемъ працѣ урве ся для нихъ жите и почне ся гôрка борба о истноване. Робôтники зъ поколѣня въ поколѣне суть, якъ люде киданѝ фалями моря, котрыхъ одинокою опорою есть хиткe човно, усе мусять тремтѣти, що фалѣ еи пожруть, и такъ цѣле ихъ жите есть пустымъ страхомъ и страшною борбою, котра провадить лишь до того, що можуть довше на своимъ слабôмъ човнѣ удержатись. Чижь въ виду того можна говорити про высшу просвѣту, про науку, про спокôйный добробыть? — Нѣ, робôтники суть на то, щобъ попихали колеса того воза, на котрôмъ выбранѝ выгôдно собѣ ѣздять! Руки имъ пухнуть, мозогъ тупѣе, а въ нагороду можуть жити яко-тако — и нараджають ся панове, щобъ робôтникôвъ не забракло, якъ довго они суть потрѣбнѝ. Хто не потрѣбный — тратить платню и ковець.

Теперь пытане, чи можливымъ есть працювати всѣмъ робôтникамъ стало и побирати таку платню, котрабъ запевнила усѣ выгоды, опѣку и выховане для дѣтей и спокôйну старôсть?

Досвѣдчене учить, що робôтникъ въ рôжныхъ мѣсяцяхъ, рôжными способами, потрафить на якійсь часъ пôднести собѣ платню. Але зъ того користало тôлько дуже мале число робôтникôвъ и то не на довго. По певнôмъ протягу часу опять платня спадала и зновь мусѣли еи пôдносити зъ великимъ напруженемъ и стратою. — Безроботе однакъ, помимо всякихъ старань, есть найбôльшимъ нещастемъ для робôтника, а оно все збôльшаесь, — людей безъ працѣ есть чимъ разъ бôльше.

Платня робôтника мае декотрѝ свойства, надъ котрыми треба-бы застановити ся. Передовсѣмъ она не есть вымѣрена пôсля заслуги. Есть се очевиднымъ, бо робôтникъ, що працювавъ въ своимъ заводѣ лѣта, достае нагло менше, нѣжь передше дôстававъ, а прецѣ вôнъ не робить менше, якъ передъ тымъ робивъ. Такъ само въ роботѣ на акордъ за той самъ предметъ, рôвно добре выкôнченый, платять що-разъ менше. Такъ само, якъ чоловѣкъ робить при машинѣ: товару выробляе вôнъ що-разъ бôльше; здавало-бы ся, що выстарчить и на оплачене машины, котра зуживае ся дуже поволи, и на пôднесене платнѣ — нѣ, платня упадае.

То що робôтникови не доплачують иде въ руки капиталісты — скôлько однакъ мають робôтникови не доплатити — залежить вôдъ обрахунку капиталісты, робôтникъ не мае ту голосу.

Кождый поодинокій робôтникъ, котрого жите проминае помѣжь домомъ а фабрикою, а котрый въ недѣлю загляне тôлько рано до церкви, а вечеромъ до сальону, дарма, що бѣдькае ся, щобъ заробивъ якъ найбôльше; може чорно працювати, якъ мае роботу, може страйками выборювати деякѝ пôльги, платня его однакъ буде постепенно сходила чимъ разъ низше, безроботе буде ему все забирало заощадженый грошь, а дѣти его все остануть непевнои долѣ робôтниками.

Платня робôтника не залежить такожь вôдъ злои, або доброи волѣ капиталісты, але залежить она вôдъ положеня цѣлои клясы робôтничои у всѣхъ краяхъ.

Если въ котрôмъ краю есть богато людей безъ працѣ, обнижають цѣну робôтникамъ. Особливо очевиднымъ то есть въ впроваджованю машинъ. Платня тогды мусить спадати, бо машина позбавляе богато робôтникамъ мѣсця, а тѝ бѣдолахи ходять вôдъ фабрики до фабрики и наймають ся до роботы за яку не-будь цѣну. Если въ однôмъ краю робôтники суть лѣпше платнѝ, въ другôмъ гôрше, то фабрики въ краю дорозшого робôтника будуть оплачоватись тôлько доти, поки будуть могли продавати свои товары зъ добрымъ зыскомъ. Однако въ нинѣшныхъ часахъ той найбôльше продае, хто продае найтанше, оджe фабрики, котрѝ затрудняють дорозшого робôтника, мусять, щобъ могли утриматись, спускати цѣну свого товару, а тымъ самымъ и врывати платню робôтникови. Американскому робôтникови шкодить мѣжь иншими и Японія, котра

(Продовжене на другой сторонѣ.)

6

ГОСПОДАРЬ И СЛУГА.
ОПОВѢДАНЬЕ ГР. ЛЬВА Н. ТОЛСТОГО.

(Дальше).

Переѣхавши такъ минутъ десять, Петро обернувъ ся и щось прокричавъ. Нѣ Василь Андреичь, нѣ Микита не чули вôдъ вѣтру, але здогадались, що вони приѣхали до скруту. Справдѣ, Петро повернувъ на право, и вѣтеръ, що дувъ у бôкъ, зновь ставъ на встрѣчу, и праворучь, крôзь снѣгъ, завиднѣлось, щось чорне. То бувъ корчикъ на скрутѣ.

— Ну, зъ Богомъ!

— Спасибôгъ Петро!

— Буря й пôтьма небо крие, — прокричавъ Петро и скрывъ ся.

— Видишь, вѣршотворець якій, — проговоривъ Василь Андреичь и тронувъ вѣжками.

— Молодець гарный, мужикъ справдѣшный, — сказавъ Микита.

Поѣхали дальше. Микита обгорнувшись и втиснувши голову въ плечи такъ, що не велика борода его облягала ему шию, сидѣвъ мовчки, стараючись не втратити тепла, що набравъ ся его въ комнатѣ за чаемъ. Передъ собою вôнъ бачивъ простѝ лѣнѣѣ оглобель, що безнастанно обманювали его и выдавались ему битою дорогою, гойдаючій ся задъ коня зъ закидуванымъ въ одну сторону, пôдвязанымъ вузломь, хвостомъ и дальше, въ передѣ, высокій каблукъ и хитаючу ся голову и шию коня зъ розкуйовданою гривою. Зрѣдка ему попадались въ очи вѣхи, такъ що вôнъ знавъ, що ѣхали до теперь по доровѣ и ему робити було нѣчого.

Василь Андреичь погапявъ, оставляючи коневи самому держатись дороги, але Лисый, не глядачи на се, що вôдотхнувъ у селѣ, бѣгъ нерадо и мовь то звертавъ зъ дороги, такъ що Василь Андреичь кôлька разôвъ справлявъ его.

„Ось праворучь одна вѣха, ось друга, ось и третя — числивъ Василь Андреичь, — а ось въ передѣ и лѣсъ", — подумавъ вôнъ, вдивляючись въ якійсь предметъ, що чорнѣвъ ся передъ нимъ. Але се, що ему выдалось лѣсомъ, бувъ лишень корчь. Корчь переѣхали, переѣхали ще сяжнѣвъ двацять, четвертои вѣхи не було и лѣса не було.

„Заразъ лѣсъ мусить бути", — думавъ Василь Андреичь и, пôдохоченый горѣвкою и чаемъ, безъ упину ворочавъ вѣжками, и покôрлива, добра скотина слухала и бѣгла то крокомъ, то невеликимъ чваломъ туды, куды еѣ посылали, хочь и знала, що еѣ посылають зовсѣмъ не туды, куды треба. Перейшло минутъ десять, лѣса все таки не було.

— А мабуть мы зновь збили ся! — сказавъ Василь Андреичь, здержуючи коня.

Микита мовчки вылѣзъ зъ саней и, придержуючи свôй кафтанъ, що липъ до него пôсля вѣтру, то вôдторгавъ ся и спадавъ зъ него, пôшовъ лазити по снѣгу; пôшовъ въ одну сторону, пôшовъ въ другу. Разôвъ три вôнъ скрывавъ ся зовсѣмъ зъ очей. Вкôнци вернувъ ся и взявъ вѣжки зъ рукъ Василя Андреича.

— Въ право ѣхати треба, — сказавъ вôнъ строго и рѣшучо, повертаючи коня.

— Ну, въ право, такъ въ право маршь, — промовивъ Василь Андреичь, вôддавъ вѣжки и засунувъ промерзлѝ руки въ рукавы. — Хочь бы назадъ въ Гришкино выѣхати, — сказавъ вôнъ.

Микита не одвѣчавъ.

— Ну, друже ты мôй, поквапъ ся, — крикнувъ вôнъ на коня, але кôнь, байдужій на воруханe вѣжокъ, пшовъ лише крокомъ. Снѣгъ бувъ мѣсцями по колѣна, и санѣ порывисто пôдскакували за кождымъ движенемъ коня.

Микита добувъ батôгъ, що сторчавъ на передѣ, и стягнувъ. Такъ проѣхали минутъ пять. Було такъ темно и такъ курило зверху и здолу, що каблука иногдѣ не було видко. Санѣ, здавалось, иногдѣ стояли на мѣсци, и поле бѣгло назадъ. Зновь кôнь наразъ остановивъ ся, очевидно, чуючи щось недобре передъ собою. Микита зновь легко выскочивъ, кинувъ вѣжки, и пôшовъ передъ коня, щобы подивитись, чого вôнъ остановивъ ся; але лишь що вôнъ хотѣвъ ступити крокъ передъ конемъ, якъ ноги его поховзнулись и вôнъ покотивъ ся пôдъ якусь кручу.

— Тпру, тпру, тпру, — говоривъ вôнъ собѣ падаючи и стараючись остановитись, але не мôгъ удержатись и остановивъ ся ажь тодѣ, коли врѣзавъ ся ногами въ нанесену у долѣ яруги товсту верству снѣгу.

Найвысшій зъ краю кручѣ снѣжный горбокъ, розтревоженый упадкомъ Микиты, насыпавъ ся на него и засыпавъ ему снѣгу за ковнѣръ.

— Що се ты! — зъ докоромъ промовивъ Микита, звертаючись до горбка и до яруги и вытрясаючи снѣгъ з'за ковнѣра.

— Микито, гей Микито! — кричавъ Василь Андреичь зверху. Але Микита не вôдкликавъ ся ему. Ему нѣколи було, вôнъ стрѣпувавъ ся, потôмъ глядавъ батога, котрый выпустивъ, коли скотивъ ся пôдъ кручу. Найшовши батôгъ, вôнъ полѣзъ було просто назадъ, де скотивъ ся; але вылѣсти не було спромоги, вôнъ скотивъ ся зновь, такъ що мусѣвъ бувъ низомъ пôти глядати выходу на верхи. Сяжнѣвъ на три вôдъ того мѣсця, де слѣдъ було бути коневи. Коня и саней вôнъ не бачивъ: але, що вôнъ пшовъ супроти вѣтру, вôнъ перше, чимъ побачивъ ихъ, почувъ крикъ Василя Андреича и ржане Лисого, що кликали его.

— Йду, йду. Чого хочешь? — промовивъ вôнъ.

Ажъ тогдѣ, коли вже зовсѣмъ дôйшовъ до саней, вôнъ побачивъ коня и Василя Андреича, що стоявъ коло нихъ, и выдававсь велитомъ.

— Куды, до чорта, запропастивъ ся? Назадъ ѣхати треба. Хочь въ Гришкино вернемось. — сердито ставъ выговорювати Микитѣ господарь.

— Я радый, що вернувъ ся, Василю Андреиче, та куды ѣхати-бы намъ? Тутъ яруга така, що попади туда, и не выберешь ся. Я туда засвѣтивъ такъ, що на силу добувъ ся.

Щожь, не стояти-жь тутки? Куди-небудь треба ѣхати, — сказавъ Василь Андреичь.

Микита нѣчого не одвѣчавъ. Вôнъ сѣвъ на санѣ задомъ до вѣтру, роззувъ ся и вытрясъ снѣгъ, що набивъ ся ему въ чоботы и, доставши соломы, старанно заткавъ нею зъ внутра дѣру въ лѣвôмъ чоботѣ.

Василь Андреичь мовчавъ, мовь-бы полишивъ теперь уже все Микитѣ. Перезувшись Микита закопавъ ноги въ санѣ, надѣвъ зновь рукавицѣ, взявъ вѣжки и повернувъ коня вздовжь

„SVOBODA"

(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „ Six months 6.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda"
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 59.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
PRINTING OFFICE
P. O. Box 59. — Mt. CARMEL, PA

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

(Продовжене зô стороны першои)

своими дешевыми, а добрыми продуктами закидуе вже напѣ Америку.

Словомъ, робôтникъ зô своею силою до працѣ, представляе ся на ринку цѣлого свѣта, якъ фармеръ, котрый привозить картофлѣ (кромплѣ) на торгъ найблизшого мѣсточка. Мало на ринку кромплѣвъ, то фармеръ сховае до кишенѣ значну суму грошей; есть кромплѣвъ богато, фармеръ подае якъ найнизшу суму, щобъ лишь ихъ спродати.

За помочію повысшихъ примѣрôвъ старалисьмо ся выказати, якъ блудныимъ есть понятіе, особливо у богато нашихъ робôтникôвъ, котрй думають, що черезъ дбане о свое власне и о ласку босса — зумѣють собѣ и для свои родины забеспечити певне и выгôдне житє. Интересы всѣхъ робôтникôвъ такъ суть нерозрывно зъ собою злученй, що платня робôтника въ Японіи вôдбивае ся на насъ, а що спровадило бѣду въ Европѣ, мусить и насъ пôпхнути въ бѣду и нужду.

Зъ того выходить, що робôтникъ, если хоче поправити свое истноване, повиненъ надъ тымъ працювати вспôльно зô всѣми робôтниками, яко класа робôтнича всѣхъ краѣвъ, а не яко поодинокій чоловѣкъ.

Для того на особлившу увагу робôтника заслугуе рухъ робôтничій всѣхъ народôвъ. Для-того повиннй всѣ робôтники, безъ взгляду на роботу при якôй працюють, лучити ся въ уніи и старати ся брати живу участь въ руху політичнôмъ по цѣлôмъ свѣтѣ — а тогды вôдъ ихъ силы и солідарности и свѣдомости цѣли буде залежати и ихъ будучнôсть.

КАЛЕНДАРЬ „СОЕДИНЕНІЯ"
на рокъ 1897

друкуе ся вже въ редакціи „А. Р. Вѣстника". — Будуть тамъ образки, повѣсти, поезіи и цѣкавй другй рѣчи, якъ продовжене статей зъ тамтого року и т. ин. Всѣ члены „Соединенія" достануть даромъ „Календарь", яко дарунокъ на Рождество Христове.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы".

Jersey City, N. J. August 29. 1896.

Прийшовши вчера на Ellis Island, я навѣть не пôзнавъ Гр. Козака, про котрого була вже згадка въ „Свободѣ": Вôнъ бувъ перебраный вже по „пански" и вычесаный файно — а на грудяхъ у него висѣвъ вôйсковый медаль. Жѣнка и дѣти также переодѣлись вже въ панске плате, котре сколектували для нихъ тутешнй Русины, кромѣ $8 въ готовыхъ грошахъ. Мимо того всего однакъ не були они зовсѣмъ вдоволенй; имъ прикрилось страшно безъ роботы. „На шифѣ, каже — то ще хочь чоловѣкъ бульбу обскробавъ, або де-що, тай шифъ пôшовъ въ переверты, то не такъ прикро було — а тутъ сиди дурнѣсенько и Панъ Бôгъ знае доки". На щасте судьба ихъ вже рѣшена.

Посредствомъ газеты „World" зôбрано разомъ $114 на родину Гр. Козака и вôдослано на корабли зъ Mallory line o 3 пополудни до Galveston, Texas. Звôдтамъ поѣде вôнъ на 140 акрову фарму зъ будынками, котру пôдъ дуже добрыми условиями вôдступивъ ему Mr. Mc Auliffo, адвокатъ зъ Greenwich, въ Connecticut. Фарма ся лежить въ Texas, La Platte County, недалеко Clarksville. Старшй будуть робити на фармѣ, а дѣти до школы ходити. Я лишивъ имъ свою адресу, та просивъ написати дещо.

Не встигла скôнчитись бѣда зъ одною нашою родиною, а вже другй мученики прїѣхали. Е се Федоръ Рогачъ зъ жѣнкою и двома дѣтьми — одному 8, другому 6 рокôвъ. Вôнъ зъ того самого села Ивана, коло Залѣщикъ, зъ котрого вже поѣхало 5 родинъ до Galveston въ Texas. Мавъ ѣхати разомъ зъ ними, але задля пашпорту спôзнивъ ся. Теперь е пашпортъ въ него (до Канады), swiadectwo gminne и метрика, въ загалѣ всякй можливй и не можливй документы, але грошей нема на дальшу дорогу, въ наслѣдокъ чого власти засудили его на депортацію. Прибувъ вôнъ бременьскимъ кораблемъ H. H. Meier 27. августа; шифкарту куповавъ у фирмы „Karesch & Stotzky" и заплативъ за ню не менше ни больше лишь 230 злр. Прочй 60 злр., котрй мавъ зъ собою при вôдъѣздѣ зъ дому, выдавъ на желѣзницѣ. Прибувши до Бремена и довѣдавшись, що тыхъ грошей не выстарчить ему до Texas, анѣ до Канады, хотѣвъ вôнъ вертатись до Галичины, але въ офисѣ сказали ему, що теперь треба ему 300 злр., щобы вернутись до краю; а коли жѣнка також хотѣла конечно вертатись до краю и плакала дуже, то панове радили єй, щобы ся повѣсила (sic!)... Вôдъ Федора Рогача довѣдавъ я про имена тыхъ, що поѣхали передъ него. Були се: Василь Гарбузъ зъ жѣнкою и 4 дѣтьми, Лесь Гарбузъ зъ ж. и 3 д., Иванъ Юрчакъ зъ ж. и 4 д., Федоръ Гапъ зъ ж. и 2 д., Иванъ Филиповскій зъ ж. и 3 д. и Иванъ Юрчишинъ зъ ж. и 4 д., всѣ люде молодй, здоровй и зъ того самого села. Всѣ они поѣхали на тую вѣсть, що „окрепть дарована", та що въ Texas достануть по 200—250 моргôвъ землѣ и кромѣ того лѣса.

Газета „World" збирае дальшй пожертвованя на родину Федора Рогача и хоче ся також где на фарму послати. Варта, щобы и зъ нашихъ людей хто жертвувавъ.

Адреса: **„World"** Pulitzer Building, New York City.

Такъ якъ теперь справа стоить, то згаданого Ф. Рогача задля его молодости и нечисленнои родины, може удасть ся якъ выдостати, але що буде якъ чимъ разъ частѣйше зачнуть тутъ приходити не тôлько одѣтй по краєвому, але и безъ цента нашй люде?...

Вѣсти зъ Канады.

Една 23. Августа 1896.

СЛАВА ИСУСУ ХРИСТУ!

Передъ всѣмъ дякую за благосклонну память о насъ бѣдныхъ початковыхъ Канадійскихъ кольоністахъ. — У насъ въ Альбертѣ сего року есть дуже красне лѣто. Урожай такъ хорошій, що я еще въ Галичинѣ такихъ не бачивъ; дуже лѣто не перепадають частй дощѣ, однакъ въ роботахъ намъ доконче не перешкаджають, майже кождый зъ насъ новыхъ кольонистôвъ накосивъ собѣ доволѣ сѣна. Давнѣйшй кольонисты рускй повыжинали уже машинами щастливо ячмѣнь, а гдекуда жнуть уже пшеницѣ и жито. Выоралисьмо по троха преріи пôдъ пшеницю, ячмѣнь, овесъ и бульбу и задумуємь въ короткôмъ часѣ братись до будовы стаенъ для наши худобины. — Чувъ я, що мае приѣхати до Винипегу свѣжій транспортъ зъ Рускими емигрантами, котрй мають осѣсти въ „Lake Dauphin", а зъ ними якъ здае ся не приѣде Отець Остапъ Нижанковскій — а жаль не доувѣреня; осталибысьмо еще якійсь часъ сиротами безъ церкви и безъ священника. Мы булибысьмо еще въ стапѣ выставити теперь яку-таку каплицю и помешкане для священника, а инакше що мы будемо дѣлати такъ довгу зиму безъ церкви и безъ просвѣты. Нашй дѣти ростуть здоровй, а просвѣты не буде.

Мы сильно задоволенй, що зъ ляцко-галицкой господарки умкнулисьмо майже безнадѣйно въ далеку американску Канаду, а вѣдь Господь Всевышный не дасть намъ на тôй вôльнôй земли загинути. Мало хто зъ нашихъ людей не получивъ еще вѣдомости вôдъ своей родины, однакъ я щастя не маю помимо моихъ 8 листôвъ до родины и т. д., не получивъ я еще жадной вѣдомости, чи моихъ листôвъ дорогй Ляшки мои приятелѣ не выкрадають часомъ зъ почты, може-бы то варто оголосити въ галицкихъ часописяхъ, абы уряды почтовй въ Галичинѣ знали, кому мають выдавати чужй листы. — Я есмь родомъ зъ Рѣчицѣ почта Угнôвъ староство Рава Руска. — Мы всѣ тутейшй рускй кольонисты поздоровляемъ всѣхъ нашихъ рускихъ братей въ цѣлыхъ Сполуч. Державахъ, и Вамъ ВПочтенна Редакціо „Свободы" засылаемъ сердечну подяку за ласкаве высылане намъ своеи часописи „Свободы". Сими словами кôнчу на теперь мôй листъ и желаю щастя въ працѣ для блага св. Руси, и прошу найменшу допись зъ нашои Альберты въ своей часописи помѣстити.

Остаюсь съ почтеніемъ
Нижайшій слуга
Антоній Савка
почта Една.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои.

18. августа 1896.

(Еміграційнй вѣсти. — Ревізія податку вôдъ землѣ. — Генералъ польскихъ Змартвыхстанцѣвъ про Поляковъ американьскихъ. — Соймови выборы въ Сяноку).

Доповняю звѣстки поданй въ послѣднôмъ письмѣ, про еміґрацію бразилійску. Показуе ся, що головне правительство (урядъ) Бразиліи таки справдѣ заказали впускати галицкихъ хлопôвъ на свою землю, бо за богато було имъ вже клопотôвъ зъ темнымъ народомъ. Чотыри станы (штаты) Бразилійскои републики провадять кольонізацію самостôйно. Зъ тыхъ чотырохъ штатôвъ два також не хотять вже галицкихъ еміґрантôвъ, а другй два (Minas Geraes и Espirito Santo) ще и доси пускають, если зъобовяжуть ся постôйно замешкати въ тыхъ провінціяхъ. На аґентôвъ зайшли злй часы и они не знають, що зробити зъ цѣлыми транспортами еміґрантôвъ. Удавали ся до правительства Параґваю, чи бы ихъ не приняло и жадали вôльного перевозу зъ портового мѣста Monterideo до Asuncion. Параґвайцѣ не зголосили ся на те послѣдне. За те иниа держава Ураґвай приняла и дае вôльный транспортъ зелѣзницею зъ Montirideo. Пôсля выбору дае хлопамъ землю, або заробокъ. Такожь обѣцяло и иншй полекшй, если кольонізація покаже ся для державы користною. — Теперь везуть нашихъ еміґрантôвъ черезъ Угорщину (Венґрію) до австрійского порту Фіюме, зъ вôдси до италійского порту Анкона черезъ море, дальше Италією на впоперекъ, вкôнци знова шифомъ зъ Неаполю черезъ велике море. Цѣкаво довѣдати ся, що одинъ аґентъ (Gergolet) такой пôддуривъ Бразилію и перевѣзъ ѣй мановцями черезъ Montirideo щось звыжь 50 еміґрантôвъ, зголошуючи ихъ яко англичанъ. Мусѣвъ хитрый аґентъ певно и перебрати хлопôвъ въ куцй сурдуты та обстричи троха...

Товариство французке „Messageries maritimes" зробило умову зъ урядомъ Канады и перевозить туда еміґрантôвъ зъ цѣлои Европы (старого краю) зъ порту Венеція. За перевôзъ каже собѣ платити по 120 франкôвъ (1 франкъ мае нашихъ 40 крейцарôвъ) за голову. То е дуже таньо, а все для конкуренціи нѣмецкимъ шифамъ въ Гамбурзѣ и Бремѣ.

Теперь у насъ забирають ся до ревізіи катастру доходу ґрунтового. Пôсля доходу, якій де настановить комісія вôдъ морґа землѣ, платить ся вôдповѣдный податокъ. Такй комісіи е що 15 рокôвъ, бо за якійсь часъ може доходъ зъ якогось ґрунту збôльшити ся або и зменшити ся. Кождый, кому е кривда и вôнъ гадае, що податокъ вôдъ ґрунту платить за великій мае зголосити ся до половины септябра до тои комісіи; кажучи зъ учена: мае рекламувати. Въ комісіи е 48 членôвъ, зъ того половину выбравъ соймъ (рада краєва послôвъ), другу половину назначило правительство (урядъ цѣсарскій). При тôмъ, якъ звычайно, хлопôвъ рускихъ и польскихъ дуже скривдили. На 48 членôвъ е не менше и не больше якъ 34 обшарникôвъ (панôвъ-дѣдичѣвъ), зъ того 6 расовыхъ ґрафôвъ. А хлопôвъ е всего на всего три! Се мазурскй послы Крамарчукъ и Поточекъ (оба вже зъ панами теперь тримають) и рускій хлопъ (бувшій посолъ) Йосифъ Гурыкъ. Ихъ всѣхъ трохъ выбравъ соймъ. Тй три хлопы заступають пôвтора міліона дрôбныхъ властителѣвъ ґрунту, отже одинъ на пятьсотъ тысячъ! За те на кождыхъ 60 панôвъ-дѣдичôвъ сидить одинъ панъ въ тôй комісіи! Правительство покликало 24 членôвъ а бôльше ему нѣжь шляхоцкому галицкому соймови треба дивувати ся, що кривдить хлопôвъ. На тыхъ 24 е такй люде: 13 дѣдичѣвъ, 1 рускій пôпъ, 1 совѣтникъ скарбовый, 5 стягачѣвъ податковыхъ, 2 ґеометры, 1 секвестраторъ, 1 инспекторъ лѣсôвъ и 2 гандлярѣ соли. Треба на голову впасти, щобы тако выдумати! Цѣкава рѣчь: що секвестраторъ або гандлярѣ соли розумѣють ся до ґрунту? поминаючи вже тамтыхъ, котрй певно таки не богато розумнѣйшй. Зъ такои комісіи нѣчо доброго для хлопôвъ не выйде. А правду кажучи, то хлопы всему самй винуватй. Нехай-бы були не выбирали князѣвъ, ґрафôвъ, шляхтичѣвъ и всѣляку иншу сволочь на

яруги. Але не проѣхали вони сто крокôвъ, якъ кôнь знову сперъ ся. Передъ нимъ знову була яруга.

Микита знову вылѣзъ и знову пôшовъ лазити по снѣгу. Доволѣ довго вôнъ ходивъ. Вкôнци появивъ ся зъ противоположного боку, зъ котрого и пôшовъ.

— Василю Андреиче, живй? — крикнувъ вôнъ.

— Тутъ, — вôдкликнувъ ся Василь Андреичь. — Ну що?

— Та не розберешь нѣякъ, темно, яруги якісь. Треба знову проти вѣтру ѣхати.

Знову поѣхали, знову ходивъ Микита падаючи по снѣгу, знову садивъ ся, знову падавъ и навпослѣдъ, засапавши ся, остановивъ ся у саней.

— Ну що? — спытавъ Василь Андреичь.

— Та що, знемôгъ ся я цѣлый. Та й кôнь стае.

— Такъ щожь робити?

— Пôдождемо ще.

Микита знову пôшовъ и скоро вернувъ ся.

— Тримай за мною, — сказавъ вôнъ, заходячи передъ коня.

Василь Андреичь вже не повелѣвъ нѣчого, а покôрно робивъ то, що мовивъ ему Микита.

— Сюды, за мною! — закричавъ Микита, вôдходячи быстро въ право и хватаючи за вѣжки Лисого и направляючи его у снѣжну купу. Кôнь спершу оперъ ся, але потôмъ рванувсь, надѣючись перескочити купу, але не вспѣвъ и усѣвъ въ нѣй по хомутъ. — Вылѣзай! — закричавъ Микита на Василя Андреича, котрый ще все сидѣвъ въ саняхъ, и пôдхвативши пôдъ одну оглоблю, ставъ тягнути санѣ до коня. — Тяженько, брате, — звернувъ ся вôнъ до Лисого, — та щожь дѣяти, понатужь ся! Но, но, не дуже, — крикнувъ вôнъ. Кôнь рванувсь разъ, другій, але все таки не выбравсь и знову усѣвъ. Вôнъ стригъ ухами и нюхавъ снѣгъ, положивши голову на снѣгъ, мовъ бы щось роздумувавъ. — Щожь, брате, такъ не гарно, — наставляе Микита Лисого. — Ну, ще! — Знову Микита потягнувъ за оглоблю зô свого боку; Василь Андреичь робивъ то само зъ другого. Кôнь покрутивъ головою, потôмъ наразъ рванувсь.

— Ну! но! не потонешь, не бôй ся, — кричавъ Микита.

Скокъ, другій, третый, и навпослѣдъ кôнь выбравъ ся зъ снѣжнои купы и остановивъ ся, важко дыхаючи и стрѣпуючись. Микита хотѣвъ вести дальше, але Василь Андреичь такъ задыхавъ ся въ своихъ двохъ кожухахъ, що не мôгъ ити и поваливъ ся на санѣ.

— Дай вôдотхнути, — сказавъ вôнъ, — розпускаючи платокъ, котрымъ вôнъ повязавъ у селѣ ковнѣръ кожуха.

— Тутъ нѣчого, ты лежи, — вôдозвавъ ся Микита, — я проведу, — и зъ Василемъ Андреичемъ въ саняхъ провѣвъ коня за узду долѣ ще крокôвъ десять и потомъ немного горѣ, и задержавъ ся.

Мѣсце, на котрôмъ остановивъ ся Микита, було не въ долинѣ, де снѣгъ лишивсь бы, але воно все таки почасти було охоронене горбкомъ вôдъ вѣтру. Були хвилѣ, коли за горбкомъ вѣтеръ мовъ бы то потрохи втихомирявъ ся, але се дѣялось не довго и, мовъ то длятого, щобы надолужити той спочинокъ, буря налѣтала пôсля того зъ удесятереною силою и ще лютѣйше рвала и крутила. Такій подувъ вѣтру ударивъ въ ту хвилю, коли Василь Андреичь вôддыхавшись, вылѣзъ зъ саней и пôдôйшовъ до Микиты, щобы поговорити о тôмъ, що дѣяти. Оба поневолѣ пригнулись и пôдождали говорити, поки перейде лютôсть подуву. Лисый также невдоволено опускавъ уха и трясъ головою. Якъ лишь трохи перейшовъ подувъ вѣтру, Микита, знявши рукавицѣ и засунувши ихъ за поясъ, подыхавъ у руки, ставъ вôдвязувати зъ каблука поводы.

— Ты щожь то робишь? — спытавъ Василь Андреичь.

— Вôдпрягаю, щожь ще робити? Не въ моѣй силѣ, — мовъ бы звиняючись, одвѣтивъ Микита.

— Хиба-жь не выѣдемо куда?

— Не выѣдемо, тôлько коня замучимо. Тажь вôнъ, сердечный, не свôй ставъ, — сказавъ Микита, вказуючи на покôрно стоячого, на все готового и тяжко дыхаючого спадистыми и мокрыми боками коня. — Ночувати треба, — повторивъ вôнъ, однаковѣсенько такъ, мовъ бы збиравъ ся ночувати въ заѣзднôмъ домѣ, и ставъ розвязувати упряжь. Спряжки розскочились.

— А не замерзнемо мы? — сказавъ Василь Андреичь.

— Щожь? И замерзнешь, не вôдмовишь ся, — промовивъ Микита.

VI.

Василеви Андреичу въ своихъ двохъ кожухахъ було зовсѣмъ тепло, особливо пôсля того, якъ вôнъ змучивъ ся у снѣговой купѣ; але морозъ перебѣгъ у него по спинѣ, коли вôнъ зрозумѣвъ, що справдѣ треба ночувати тутки. Щобы успокоѣтись, вôнъ усѣвъ въ санѣ и почавъ добувати папиросы и сѣрники.

Мѣжь тымъ Микита розпрягавъ коня. Вôнъ розвязавъ спôдный и верхный ремѣнь, розвѣжкавъ, здôймивъ посторонки, вывернувъ каблукъ и, не перестаючи розмовляти зъ конемъ, додававъ ему вôдваги.

— Ну, выходи, выходи, — мовивъ вôнъ, выпроваджуючи его зъ оглобель. — Такъ, ось привяжемо тебе тутки. Соломы пôдложу, та розховстаю, — говоривъ вôнъ и робивъ то, що говоривъ. — Перекусишь, тобѣ все веселѣйше буде.

Але Лисый, очевидно, не успокоювавъ ся словами Микиты и бувъ трѣвожный; вôнъ переступавъ зъ ноги на ногу, тиснувъ ся до саней, обертаючись задомъ до вѣтру, и теръ ся головою о рукавъ Микиты.

Мовъ бы лишь длятого, щобы не вôдмовити Микитѣ въ его гостинѣ соломою, котру Микита пôдсунувъ ему пôдъ ноздри, Лисый разъ поривисто схопивъ клаптикъ соломы зъ саней, але въ тôй-же хвилѣ рѣшивъ, що теперь дѣло не до соломы, кинувъ ей, и вѣтеръ миттю ростріпавъ солому, пôрвавъ ей и засыпавъ снѣгомъ.

— Теперь примѣту*) вчинимо, — сказавъ Микита и повернувъ санѣ лицемъ до вѣтру, и звязавши оглоблѣ ременемъ, вôнъ пôднявъ ихъ горѣ и притягнувъ до переду саней. — Отъ, якъ завѣе насъ, добрй люди по оглобляхъ увидять, — мовивъ Микита. — Такъ то старики учили.

(Дальше буде).

*) Знакъ.

пословъ до сойму, але своихъ свѣдомыхъ людей. Якъ хто собѣ постелпвъ, такъ и спати мусить...

Генералъ ордену польскихъ Змартвыхстанцѣвъ ксьондзъ Смоліковскій бувавъ недавно въ пôвнôчнôй Америцѣ и теперь писавъ про тамошныхъ Поляковъ въ краковскомъ шляхоцкомъ дневнику „Czas“. Вôнъ пише зовсѣмъ инакше, якъ ks. Dr. Tomasz Misicki (порôвнай „Свобода“ ч. 30), а треба знати, що ks. Smolikowski е вельми поважный и дуже образованый чоловѣкъ, не даромъ выбрали его Змартвыхстанцѣ найстаршимъ. Оповѣдае, що „położenie naszego kościoła w Ameryce jest bardzo dobre i nie możemy sobie niczego innego życzyć“. Въ Америцѣ спостерѣгъ велику релиґійнôсть, до всѣхъ обрядôвъ вôдносить ся прихильно и дуже супокôйно. Нѣчо не побачишь такого хочь бы и на публичныхъ мѣсцяхъ, що могло-бы обурити чувство релиґійне. Они, Американцѣ, роблять то „z miłości dla wolności, która każe zostawiać każdemu zupełną swobodę“. Въ старомъ краю, каже дальше, свобода е лишь для тои партіи, що повзае на рачкахъ передъ урядомъ-правительствомъ. Люде нашй полюбили Америку, але и вôтчину любять. Американцѣ вôдъ нѣкого не жадають, щобы вырѣкавъ ся свого старого краю, рôдноп землѣ. Бо хто бôльше любить свою землю, той — кажуть они — е достойнѣйшимъ Американцемъ. Кôнчить такъ: „żal serce ściska, kiedy się tam dopiero przekonywa jak niesłusznie duchowieństwo polskie amerykańskie jest osądzane w Europie, gdzie wiedzą coś o nim z tego, co pisywali ks. Kajsiewicz i ks. Przewłocki o złych księżach, którzy wywołują niepokoje“. Про хлопôвъ польскихъ въ Америцѣ выражае ся также дуже прихильно, хочь и каже, що такъ межи ксьондзами, якъ и хлопами злй люде е. Але де ихъ нема на земли? Латиньскій пробощъ зъ Mt. Carmel думае зовсѣмъ противно якъ кс. Смоліковскій, тому буде чувъ на него велику злобу. Анѣ нѣчо ему не зробить, бо сей велика фіґура: ґенералъ Змартвыхстанцѣвъ, куды ксьондзови Місіцкому до него!...

Въ Сяноку вôдбудуть ся выборы посла до львôвского сойму краевого. Польскй ксьондзы и хлопы-мазуры поставили своимъ спôльнымъ кандидатомъ латинского декана и пробоща въ Римановѣ, кс. Каленьского. Характеристичне те, що радикалы („Kurjer Lwowski“) также его попирають, для того паны зачинають троха носомъ крутити. Про рускихъ хлопôвъ, взагалѣ про Русинôвъ въ Сянôцкомъ нѣчо не чувати, чи ставляють свого кандидата, чи може де вже вымерли. А е тамъ ихъ доволѣ, пôвъ повѣту. Тôлько бѣда зъ тымъ, що тамъ роспаношили ся такъ званй „твердй“ Русины. Они своеи мовы не учать ся, встыдають ся говорити „по хлопски“, очима звертають до Россіи, зъ вôдки часомъ капне копѣйка-двѣ, тай тôлько всего. Такъ було до недавна и зъ повѣтомъ Перемышль, ажъ прійшли радикалы, кинули ся аґітувати межи народомъ и зробили повѣтъ найлѣпшимъ рускимъ повѣтомъ въ Галичинѣ. Кобы чимъ скорше [illegible] до Сянока та выкоренили ту нашу гниль, непотрѣбну руску „аристократію“.

Й. П.

НОВИНКИ.

Война! Война! Война!

Початкуючій дипльоматъ „Соединенія“ выповѣвъ „Союзови“ войну. Его маніфестъ бомбастичный хромае такою недипльомаціею, такою пустою зарозумѣлостію, що ажь смѣхъ збирае, якъ могло „Соединеніе“ пустити въ плавъ, черезъ свою широку рѣку, такого слабого пливака. Чотыри тысячѣ войска за мною, кричить въ душѣ дипльоматъ. А войско не дурне кричить за нимъ: хлѣба намъ, хлѣба — духового хлѣба — отсе девіза ваша дипльомате, а вôдтакъ воюйте собѣ, намъ до того нѣчо! — Троха терпеливости О. Дипльомате, а вôдповѣдь дôстанете.

— О. Д-ръ Симеонъ Сабовъ обнявъ руску гр. кат. парохію въ Cleveland, О. Дотеперѣшный парохъ О. Чурговичь вôдходить на дняхъ до старого краю.

— Въ Mayfield, Pa. вôдбуде ся 20. с. м. посвящене иконостаса. Иконостасъ сей прекрасный робивъ п. Криницкій, а докôнчивъ п. Захаріяшь, понеже въ послѣднôй хвили, коли робота була майже на выкôнченю п. Криницкій тяжко захорѣвъ. Вже то нѣгде правды дѣти, громада руска въ Mayfield, Pa. належить до найперших громадъ. Нашимъ людямъ, якъ п. Шлянта и др. пôдъ проводомъ О. Т. Обушкевича удалось въ короткомъ часѣ выставити церковь, велику школу, а отъ теперь и иконостасъ. Честь такôй громадѣ!

— Зъ Японіи телеґрафують: Страшне землетрясене навѣстило нашъ край. Нараховали 30.000 людей убитыхъ, цѣлй мѣста перемѣнились въ руины.

— Польскій ксьондзъ Стояловскій заживъ великой ласки зъ Риму, бо одержавъ ордеръ пôдъ назвою „велика клятва“. Вôдъ теперь не смѣе той ксьондзъ не тôлько самъ вôдправляти Службы Божои и справувати другй св. Тайны, але и не вôльно ему навѣть ходити до церкви, анѣ нѣкому зъ нимъ розмовляти.

— Польска газета „Górnik“, що выходить въ Wilkes-Barre, Pa. помѣщае нашй „Образки зъ Америки“ въ польскомъ переводѣ, не пытаючись навѣть про наше позволене. Така крадѣжь въ Америцѣ практикована, особливо у польскои журналістики. Мало того, що „Górnik“ передруковуе нашу власнôсть, якъ свою, але еще безлично и перекручуе цѣлй реченя. Якъ прим. вмѣсто пѣсни — „Якъ нôчь мя покрые“, позволяе собѣ змѣнити на „Z dymem pożaru“ и т. д. Такъ робивъ довгй лѣта П. Диневичь зъ Chicago, Ill., а якъ его за се Поляки напятновали — се звѣсно навѣть „Górnik-ови“.

— Charles J. Heims, приятель славного Едісона, и славный електротехнікъ застрѣливъ ся 3. с. м. въ Чікаґо.

— Старообрядцѣ, Липоване зъ Буковины и зъ сусѣдноп Руменіи, намѣряють переселитись громадами до Канады и якъ пишуть до насъ: „щобъ основать тамъ колонію, выстроить церковь и около ней построить епископію“. Щасть Боже!

— Фаміліярно. Передъ рокомъ втѣкъ зъ черновецкого криміналу Иванъ Длужаньскій, котрого засуджено за крадѣжь на одинъ рôкъ вязницѣ, и поліція доси не могла его спôймати. Минув шого мѣсяця явили ся въ помешканю судового радника Калитовского, котрый вѣвъ розправу противъ Длужаньского, елеґантско убраный злодѣй зъ якоюсь панею. Радникъ Калитовскій пôзнавъ въ особѣ тои панѣ матѣръ злодѣя Длужаньского и спытавъ, чого бажае. А она добродушно каже: „Прошу, я привела свого сына, що утѣкъ передъ рокомъ зъ криміналу. Якъ обѣцюете, що не будуть его бити, то вôнъ вертае до криміналу; але якъ не обѣцюете, то мы забираемъ ся и вы его нѣколи не побачите.“ Радникъ Калитовскій очевидно заразъ обѣцявъ и вôдвѣвъ гарного пташка до кримінальнои келіи.

— Зъ перемыскои латиньскои епархіи выѣхали до Бразиліи ксс. вікаріи: Левъ Небещаньскій зъ Сендзішова, Гавр. Кравсъ зъ Кужины, Ант. Римарь зъ Ранишева, Стап. Фрунґъ зъ Слоціны и Як. Врубель зъ Динова. Се лише зъ однои епархіи перемыскои!

— Хиньского Бісмарка принимали у насъ зъ великою помпою — на яку лишь Американцѣ спосôбнй здобути ся. Въ Ню-Йорку перебувъ великій хинчикъ кôлька день, а тамтого тыжня бувъ въ Филядельфіи. Зъ Jersey City выѣхавъ прекрасною карою Томсона и дуже подивлявъ и хваливъ и уряджене и елеґанцію самои кары, якъ также уряджене цѣлого трену. Въ Европѣ не доводилось ему щось подôбного видѣти. — Хинчикъ бувъ вôдтакъ въ Вашинґтонѣ и побачивъ Ніяґару, а вôдтакъ поѣхавъ черезъ Канаду до Хинъ.

Справы робôтничй

— Pittsburg, Pa. Смутнй часы надходять для робôтникôвъ въ захôднôй Пенсильвеніи. Фабрику за фабрикою замыкають. Дня 3. с. м. замкнули въ Брадокъ фабрику въ котрôй выробляли сталь. „Edgar Thompson Works“ на неозначеный часъ. Въ найблизшомъ часѣ мають замкнути ще шѣсть фабрикъ тои самои компаніи „Carnegie Co.“

— Shamokin, Pa. Робота поправила ся, роблять по 5 днѣвъ по 8 годинъ въ тыжни, сподѣють ся робити незадовго по цѣломъ часѣ — чого вже давно у насъ не було.

— Mt. Carmel, Pa. Надходять и у насъ лѣпшй часы. Брехи на Midwaley и Paterson роблять цѣлый часъ. И другй брехи рушили вже зъ бôльшою силою, якъ передъ тымъ.

— Olyphant, Pa, У насъ робота иде цѣлкомъ добре. Кумове тѣшать ся и радують ся.

— Shenandoah, Pa. У насъ робота иде майже повною силою, хоть правду сказавши нѣколи мы не нарѣкали на роботу, якъ то нарѣкають люде по другихъ плейзахъ.

— Mayfield, Pa. Недавно еще вôдъ насъ люде утѣкали на другй плейзы, бо не можь було на жите заробити, теперъ слава Богу лѣпше намъ вôддыхае ся, бо робота цѣлковито поправилась.

— Въ Cannosburg, Boone, Allison и Enterprice, Pa. покинуло 350 робôтникôвъ роботу, понеже платню знижено имъ зъ 70 на 60 центôвъ.

— Dunbar, Pa. Еще нѣколи до теперь не було такъ злихъ часôвъ, якъ теперь. Сто коксовыхъ пецôвъ выгасло, ничо не роблять. Всюда до кола жадного руху, тишина, сумно, мертво.

СКРИПКА ЛИСТОВА.

Честному Дописувателеви въ Шенандоа. — Мы дописи дуже радо помѣщаемо, але пôдъ дописію мусить бути подписане повне имя. Хоть мы на жаданэ дописувателя не кладемо повного имени пôдъ дописею, однакъ для самои редакціи потреба подпису, понеже дописуватель вôдповѣдае за правду о котрôй пише.

— Андрей Чичило, дякъ зô школы митрополітальнои львôвскои, може обняти посаду дяка и управителя хору. Може выказати ся свѣдоцтвами, що спѣвъ и ритуалъ знаменито знае.

Адресъ: Andrej Cicilo 707 Manoo Str. S.S. Pittsburg, Pa

КАЗКА

про мудрого Петра и дурного Ивана.

(Дальше.)

Такъ тревало довго, а нѣхто не мôгъ поняти, що хата ще ся не завалила, що камениста нива родить стебла жита, що ще не згибла корова — Але якъ пастала холодна осѣнь, а зимный вѣтеръ гулявъ по стерпискахъ, розвѣваючи купы пожовклого листя по дорогахъ. тогды знову приходивъ и стававъ на межи мудрый Петро, и выкликувавъ Ивана, що зогнутый и змороженый выходивъ зъ своеи хаты. ,,Правда що зле иде тобѣ господарка?" А дурный Иванъ бурмотѣвъ ,,Ну та зле". ,,Чого такъ себе мучишь, тажь се нѣчого не поможе!" говоривъ мудрый Петро. ,,Ну та справдѣ що нѣчого не поможе" бурмотѣвъ дурный Иванъ. То скôнчи вже разъ бѣдовати и продай менѣ сю нивку", говоривъ Петро. Тогды споглянувъ дурный Иванъ сумно та забурмотѣвъ: ,,Та хиба вже продамъ тобѣ"! По лици круглонькôмъ мудрого Петра, пробѣгла усмѣшка радости. Но ще скорше зморщивъ чоло и затиснувъ уста, щобы не показати своеи утѣхи, и тымъ легче добити торгу. ,,Що хочешь за свое поле", поспытавъ. А дурный Иванъ говоривъ супокôйно и рѣшучо якъ чоловѣкъ, що довго мѣркує, нѣмъ рѣшить ся на щось: ,,Всьо мае свою цѣну, и хата, и корова. Если хочешь мати хату, то мусишь дати менѣ куточокъ на печи въ кухни. За корову дашь менѣ нôчлѣгъ въ стайни. А за поле маешь давати менѣ щоденно шматокъ хлѣба загрубшки твого великого пальця, а за ширшки и за довшки твоеи долони".

Мудрого Петра се здивовало и вôнъ почавъ въ намяти числити: ,,Печь и нôчлѣгъ се мене нѣчого не коштує, а хлѣбъ, ну, тажь дурный Иванъ вже собѣ добре старый та не буде его довго грысти". Потôмъ промовивъ: ,,Ты дуже богато жадаешь вôдъ мене, але за се, щось бувъ все добрымъ моимъ сусѣдою, тожь и прибіймо торгу". И подавъ свою пухку и теплу руку, а дурный Иванъ вдаривъ по нѣй своею зимною и высохлою рукою. Въ сей хвили перейшла зимна дрожь по за шкôру мудрого Петра.

Ще того самого дня перенѣсъ ся дурный Иванъ до хаты мудрого Петра. Той запровадивъ корову до своеи стайнѣ, та давъ си таку вязанку сѣна, якои ще зъ роду не бачила. А дурный Иванъ доставъ такій шматокъ хлѣба загрубый, якъ великій палець, та такій завширокій и довгій якъ долоня мудрого Петра — та все то добре вôдкроене после мѣры. — Ще тои самои ночи завалила ся хата дурного Ивана.

Мудрого Петра се дуже радовало, бо въ сей способъ не потребовавъ платити за розôбране тои буды. Казавъ заирятати зъ ролѣ купы розвалинъ и камѣня. Коли знову прійшла весна, а зъ нею лѣто, то на мѣсци де була хата, хилило ся до долу повноколосисте збôже; кропивы и хабазя не було ту бôльше. Дурный Иванъ сидѣвъ цѣлый часъ въ бурянѣ, то дивлячись сумно по широкихъ золотистыхъ ланахъ, то знову на голубе безкрае небо, а слова до нѣкого не промовивъ. Була непогода то сидѣвъ на печи въ кухни, въ ночи спавъ въ стайни, а свôй вôдмѣреный шматокъ хлѣба достававъ що дня.

Се такъ тревало довго, а мудрому Петрови було вже сего за богато. Вôнъ не мôгъ зрозумѣти, чого сей высохлый, згорбленый, безпотребный, дурный Иванъ ще жие, и бачивъ въ тôмъ кривду. Якъ тôлько его взôръ стрѣтивъ ся зъ сумнымъ взоромъ дурного Ивана. то зимна дрожь переходила по его шкôрѣ, така самѣська, якъ тогды, коли прибивали торгу. То знидѣле лице, що бачивъ дрожачи, якъ за нимъ глядѣло з-за корчѣвъ придорожныхъ, якъ лише выходивъ зъ дому, ту кощаву згорблену поставу, що привидомъ всувалась ему въ хату, все то було для него дуже странне и прикре. Въ душѣ его зачалось щось ворушити, щось чого вôнъ передъ тымъ нѣколи не знавъ, выкиды сумлѣня, якесь самообжалованe за свои всѣ дѣла. Вôнъ тôлько людямъ заграбивъ добра, тôлько людей пустивъ зъ торбами, чужою кривдою наживъ ся добра, а нѣколи не застановлявъ ся надъ тымъ. Для чогожь мусѣвъ тôлько разôвъ надъ тымъ думати, кôлько разôвъ узрѣвъ дурного Ивана? Вôнъ бувъ ситымъ и здоровымъ, носивъ пайлѣпшу одежу, а иншй люде були блѣдй, слабй и голоднй, а одежа въ нихъ була дуже нужденна. Длячого власне теперь мусѣвъ о тôмъ думати, коли бачивъ высохле лице дурного Ивана и подерту дранку, що покрывала его кости?...

(Конець буде.)

Юрій Сѣнява.
(GEORGE SIENIAWA)
ОЛИФАНТЪ, ПА.
Оденъ рускій сальонъ на цѣлый Олифантъ.

Достанешь тамъ все, що зажадаешь. Хочешь напити ся найлѣпшого свѣжого пива всякого ґатунку, чи бутелькового, чи на шклянки иди до Юрка Сѣнявы!

Хочешь выпити порядну шнапатырку доброи віски вступи до Сѣнявы!

Есь темперенсомъ, та и у Юрка Сѣнявы угасишь свое прагнѣнє, чи то сайдовъ, чи содавотеръ, чи другими безъалькогольовыми напоями.

Крôмъ того тримае вôнъ конѣ и каричи. Коли маешь потребу зъеднати каричи чи то на весѣлє, чи крестины, чи на похороны, удай ся до Юрка Сѣнявы, а вôнъ во всемъ выслужить тобѣ.

Не забувайте братя на свого брата

ЮРКА СѢНЯВУ
въ **Olyphant, Pa.**

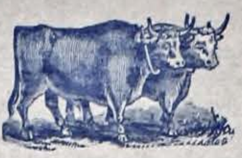
Dr. I. GOODMAN
Plysician and Surgeon
Office: Mt. Carmel Avenue,
Opposite Mt. Carmel House
Mt. CARMEL, PA.

Лѣчить всякй хоробы добре и таньо. Може розмовити ся по руски, по польски и по словенски.

Wanted—An Idea Who can think of some simple thing to patent? Protect your ideas; they may bring you wealth. Write JOHN WEDDERBURN & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their $1,800 prize offer and list of two hundred inventions wanted.

Одинока руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противъ друкарнѣ ,,Свободы"

Ю. Щипчика и Г. Трохановского.
Mt. Carmel, Pa.

Въ кождôй хвили свѣже мясо всякого рода. Й волове и теляче и вепрове. Ану газдынѣ не волочѣть ся по чужихъ — масте своихъ!

LIACHOWICZ & FEINBERG
(Ляховичь и Файнбергъ)
425 Shamokin st.
ШАМОКИНЪ, ПА.
Польско-литевскй зегармістры и ювілеры.

Всякй направы зегарковъ выконують точно, таньо и въ короткôмъ часѣ и за направу гварантує. — Мае на складѣ великій выбôръ зигаркôвъ золотыхъ и срѣбныхъ по дешевой цѣнѣ, и за доброту кождого зигарка гварантує.

Обручки слюбни, якъ хто купує достае въ подарунку гарный будзѣкъ.

Стѣннй зеґары дають на выплату.

PETRO SERAFIN
ПЕТРО СЕРАФИНЪ
424 Shamokin St.
Рускій готель.

Мае пиво, віску и всякй другй здоровй напитки. Готель чистенькій, услуга порядна, честна и солідна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ пôдпомагати.

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Greek Store Company)
415 Shamokin St,
въ ШАМОКІНЪ ПА.

Поручае мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,
Перець, гвозды й кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина й сушенина.
Е черпушка,
Е петрушка.

Іоанъ Захаріяшь
(JOHN ZACHARIASZ)
Freeland, Pa.

Выготовляе всякй рѣзбярскй церковнй роботы, якъ иконостасы, олтарѣ обохъ обрядôвъ и другй рѣчи. За солідну роботу ручать священники и рады церковнй, для котрыхъ церковь вôнъ роботы выготовлявъ.

Юліянъ Копыстяньскій
(Julian Kopyscianski)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный сальонъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмайтого ґатунку, горѣвки доскопалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTERS'
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечери.

Въ каждôмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы приладжденй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.

Особнй покоѣ для родинъ. — Найлучшй вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручае ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ приѣзднымъ.

Пишучій сей адвертайсментъ ручить за Тромейтерá.

Гавріилъ Малнякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замовляйте у свого!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ
Теодоръ Олесньовичъ
(Theodore Olesniowicz)
319 Beech st.
SCRANTON, PA.

Найлѣпшій кравець на цѣлу околицю. Учивъ ся въ краю и въ Америцѣ. Найлѣпше знае робити одежи для священникôвъ — якъ реверенды и пр. Всякй вôдзнаки и шапки для Братствъ дуже хорошо выготовляе. Робить дуже добре, якй хочете убраня цивільнй.

Люде, Русины — вже часъ покинути жидôвъ — вже часъ зайти до свого чоловѣка.

HOTEL
HETMAN CHMIELNICKI.
Alexy Halaburda
Mt. CARMEL, PA.

Коло лігайского діпа есть рускій готель, одинокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякй напои, якъ віска, пиво, румъ, темперъ дуже добрй и здоровй. Хто хоче переночувати, знайде тамъ чисто лôжко и чемну услугу.

Ану Русины! Чижь будете все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin & Chesnut st.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякй хоробы совѣстно и въ коротком часѣ. Особливо позрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

НАЙСТАРША, НАЙЛУЧША, НАЙСЛАВНѢЙША
АПТИКА
есть безперечно
T. R. CLARKSON & CO.
Cor. Shamokin and Sunbury st.
SHAMOKIN, PA.

Всѣ докторы мѣжь котрыми и Д-ръ Миколайчикъ шлють свои рецепты и поручають всѣмъ тую аптику, де всѣ лѣки приготовляють ся совѣстно.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА
Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потрѣбнй товары и всякого рода по якъ найтаньшôй цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашй ґаздынѣ най йдуть громадно!

На що Юськôвъ, Шмулѣвъ помагати? Идѣть до свого.

W. H. LUIS
622. Sunbury St.
Branch Store,
11. N. Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.

Складъ всякихъ музичныхъ инструментôвъ, якъ трубы, гармоніи, піяніна, скрипки, басы и другй краснй инструменты. Цѣны не высокй, а инструменты дуже добрй, спроваджованй зъ найлѣпшихъ фабрикъ. Якъ-бы хто хтѣвъ повеселити ся въ недѣлю и свята, най зайде тамъ, а купить собѣ таньо красный, музичный инструментъ.

Найлѣпше лѣкарство на всѣ слабости зъ фабрикѣ:
,,RIPANS CHEMICAL Company"

Лѣчить слѣдуючй слабости: Нудность, мдлости, бôль головы, цѣмѣрку, вѣтры, нестравность, затверджѣнє, направляє жолудокъ и всѣ другй слабости.

Лѣкарства тй цазывають ся такъ:

Ripans Tabules.
Ripans Tabules cure nausea.
Ripans Tabules: at druggists.
Ripans Tabules cure dizziness.
Ripans Tabules cure flatulence.
Ripans Tabules cure headache.
Ripans Tabules cure dyspepsia.
Ripans Tabules assist digestion.
Ripans Tabules cure bad breath.
Ripans Tabules cure biliousness.
Ripans Tabules: one gives relief.
Ripans Tabules cure indigestion.
Ripans Tabules cure torpid liver.
Ripans Tabules: gentle cathartic.
Ripans Tabules cure constipation.
Ripans Tabules: pleasant laxative.
Ripans Tabules: for sour stomach.
Ripans Tabules cure liver troubles.

Можна достати во всѣхъ антикахъ.

Хто хоче напити ся свѣжого пива, доброи віски и въ кождôмъ часѣ достати закуску — най прійде до честного руского чоловѣка

Ивана Репа
(JOHN REPA)
118. Public Square
Exchange Hotel Restaurant — а дуже добре буде услуженый.

Хто мае яку справу на кортѣ не потрѣбує далеко ходити, а при тôмъ и добру пораду достане у

ИВАНА РЕПЫ.
въ **Wilkes Barre, Pa.**

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Выпаймае також каричи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st.
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

LAUER BREWING CO.

въ **READING, PA**

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenii ,,LAUER BREWING CO." есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгда одной и той самой доброты и пріемного смаку и есть спорядждане пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Выраблле въ найлѣпшôмъ ґатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватнй родины повинни замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Хто хоче справити яку офѣру до свои церкви нехай ся зверне до найсолѣднійшого и найлѣпшого

Руского товарства для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ въ Самборѣ.

ТОВАРИСТВО СЕ МАЕ У СЕБЕ НА СКЛАДѢ:

наплечники, стихари, поясы, обрусы, плитоны, фелоны, епитрахилѣ, образы, плащаницѣ, чаши, лѣхтари, хресты, хоругвы, книги церковнй и взагалѣ всякй рѣчи потрѣбнй до ужитку церковного.

ЯКЪ НАЙДЕШЕВШИ ЦѢНЫ.

При замовленяхъ на бôльше якъ 100 злр. а. в. вôдповѣдный опустъ (рабатъ).

Всѣ рѣчи выкôнченй стисло пôсля приписôвъ гр. кат. обряду. Товаръ приходить на мѣсце призначеня найдальше за мѣсяць вôдъ часу замовленя.

Товаръ высылаесь лишь за попереднымъ присланемъ належитости, або за послѣплатою (C. O. D.).

Адресуйте такъ:

,,Товариство для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ" въ Самборѣ,
AUSTRIA, GALICIA.

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
ФАБРИКАНТЪ
Прапорôвъ, (фанъ Хоругвъ, Вôдзнакъ Пасôвъ, Шапокъ для Братствъ

Фана для паради зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ зô всѣма приборами $25, и 26,75

Прапоры бôльши зъ найлѣпшои матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. Morgan
9 W. Centre St.
SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грôшь щадѣть. Братя! намъ треба ,,Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.